

Kansainvälisesti kilpailukykyinen sianlihantuotantoketju -hanke

H8C – Päivittäinen tarkkailu ja poikkeavien eläinten käsittely

Tiineiden ensikoiden ja emakoiden päivittäinen tarkkailu vähentää lopetettujen eläinten määrää, sekä parantaa porsimisprosenttia. Oikea-aikaisella toiminnalla voidaan siis vähentää myös tehottomuuspäiviä.

1. Tarkkailukohteet päivittäisessä seurannassa:

- Kiimat (uusijat)
- Ontuminen / vammat
- Kunto
- Liikkuvuus
- Ensimmäisinä päivinä osastoon siirron jälkeen tulee tehdä ylimääräistä valvontaa.

2. Kiimantarkkailu

- Aloita kiimantarkkailu 18 päivän päästä siemennyksestä
- Eläimet, jotka juoksentelevat / ovat rauhattomia, voivat olla tulossa kiimaan
- Emakot jotka ovat kiimassa (uusija) siirretään siemennysosastoon ensikoiden lähelle
- Emakko joka uusii enemmän kuin kerran, poistetaan
- Emakko joka on porsinut enemmän kuin 5 kertaa ja uusii, poistetaan

3. Ontuminen

- Emakoiden ontumistilanne arvioidaan ja sen mukaisesti hoidetaan:
 1. Hieman ontuva = tukee, mutta ei täydellä painolla
 2. Keskimääräisesti ontuva = tukee kevyesti
 3. Vakava ontuva = ei tue ollenkaan
- Hieman ontuvat eläimet voidaan usein hoitaa karsinaan päin
- Keskimääräiset ja vakavat tulee siirtää sairaskarsinaan hoitoon ja kivunlievitykseen.
- Eläimet, joilla on luun murtuma, halvaus, tai eivät pysty nousemaan, on lopetettava välittömästi
- Eläimet, joilla on sorkkavikoja, tulee siirtää sairaskarsinaan, ja hoitaa antibiooteilla ja antaa kivunlievitystä ja tarvittaessa leikata sorkan kynsiä

4. Kunto

- Siemennysvaiheessa arvioidaan emakon kunto ja ruokinta säädetään sen mukaisesti
- 4 viikon tiineystestauksessa ja 60 – 65 päivää (9 viikkoa) siemennyksen jälkeen arvioidaan säännönmukaisesti eläinten kunnot. Ruokintakäyrä sovitetaan vastaamaan emakoiden kuntoa.

Yhden prosenttiyksikön väheneminen emakkokuoleisuudessa parantaa n. 6,5 – 7 € katetta / emakko / vuosi. (Tanskassa laskettu)

Kuivikkeita jakamalla valvonnan tekeminen helpottuu

Jos tehottomuuspäivät vähenevät 6 -7 päivää / pahnue, vuositulos lisääntyy yhdellä porsaalla / vuosi

Eläimien liikkeessa on tarkastettava jalka- ja sorkkaviat

Sorkkavikoja voi myös tarkkailla emakon maatessa.

Luusto- ja sorkkavikojen hoitamistapa sovitetaan eläinlääkärin kanssa

Kansainvälisesti kilpailukykyinen sianlihantuotantoketju -hanke

1. Kaikki eläimet on tarkistettava päivittäin.

Erityistä huomiota tulisi kiinnittää ensikoihin ja nuoriin emakkoihin, sekä viimeksi joutilaspuolelle siirrettyihin ryhmiin / karsinoihin.

Seuranta tekevällä tulee olla riittävästi aikaa ja kokemusta, jotta se tulisi tehtyä hyvin. Tarkastuksen ympärillä olisi hyvä olla joitakin tavanomaisia rutiineja, jotta se tulisi tehtyä järjestelmällisesti joka kerta.

Ruokintatavasta riippuen voidaan valita erilaisia tapoja tehdä tarkastus. Jos kaikki eläimet ruokitaan samanaikaisesti, osa tarkastuksesta suoritetaan ruokintahetkellä (tarkasta, mitkä eläimet syövät / eivät tule syömään). Jos käytössä on asemaruokkija (ESF), tulostetaan tarkastuslista ja tarkistetaan eläimet päivittäin.

Myös eläinten lepoaikaan tulisi tehdä tarkistus (päivä aikaan), jotta löytäisi uusijat. Uusijat ovat usein aktiivisia pitkän aikaa.

Edellä mainituista syistä tulee nähdä kaikki eläimet liikkeessä, löytääkseen luusto-ongelmaisia / jalkavikaisia emakoita. Jos emakot näkee seisovan vain ruokinta-aikaan, on äärimmäisen vaikeaa nähdä ontumisia ja löytää riittävän ajoissa ontuvat!

Kuivikkeita jaettaessa, eläimet nousevat ylös ja siten helpottavat huomattavasti tarkistuksen tekoa.

2. **Kiimantarkkailu:** Jos ensimmäinen tiineytys ei johda tiineyteen, emakko uusii 18 – 24 päivää siemennyksen jälkeen. Jos kiimantarkkailu on tehokasta, uusija saadaan kiinni jo heti ensimmäisellä kiimakerrolla. Jos emakko on mallissa, missä ne ovat heti siemennyksen jälkeen vapaana, kiimaan tuleva hyppii muiden selkään, sekä aiheuttaa levottomuutta ryhmässä.

Uusivien sijoittelu: Keräämällä tyhjät emakot lähelle ensikoita, pystytään varmistamaan, että niiden kiimat tulisi tarkistettua kahdesti päivässä. Tästä syystä on todennäköisempää, että emakko saadaan uusittua, sillä uusijoilla varsinaisen seisovankiiman aika on yleensä lyhyt.

Uusijoiden poistaminen: Kokemus on osoittanut, että jos emakko uusii toistuvasti, niin todennäköisyys saada eläin jatkossa tiineeksi alenee huomattavasti uusintakertojen määrän lisääntyessä. Vanhemmilla uusivilla emakoilla on vähemmän menetettäviä pahnueita, kuin nuoremmilla.

3. Monet vaivat vaativat hoitoja, ennen kuin voidaan odottaa toipumista. On tärkeää, että sama henkilö, joka aloittaa lääkehoidon, seuraa ainakin toipumisen alkamista, sillä 2 – 3 päivän kuluttua ensimmäisestä hoidosta tulisi alkaa näkemään toipumista. Jos minkäänlaista toipumista ei näy tulisi joko muuttaa hoitotapaa, tai harkita eläimen lopettamista. Jotta pystytään seuraamaan eläimen toipumista, tulee kirjata jokaisen yksilökohtainen hoito ylös.